

Een leven lang leren

Permanente educatie voor gastouders

Als gastouder beoefen je een vak. Permanente educatie zorgt ervoor dat je blijft in je vakgebied en je de kwaliteit van je werk vergroot. Je leven lang leren, daar word je beter van. En je gastkinderen ook!

Betere kwaliteit van de kinderopvang!

Een goede, kansrijke start maakt voor kinderen het verschil als het gaat om hun ontwikkeling en hun volwassen leven in de maatschappij. Kinderopvang van hoge kwaliteit draagt bij aan die goede start. Om die hoge kwaliteit te garanderen, gaan er zaken veranderen in de kinderopvangbranche: de kwaliteitseisen van de opvang zijn herijkt en aangescherpt. Vorig jaar is het Ministerie van Sociale Zaken samen met vertegenwoordigers uit de kinderopvangbranche om tafel gegaan. Het resultaat is het Akkoord Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang, met daarin 21 maatregelen die de branche een stevige impuls gaan geven. De maatregelen moeten op 1 januari 2018 van kracht worden binnen de nieuwe Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang.

Kennis verdiepen

Een van de pijlers van het akkoord is het uitgangspunt dat kinderopvang een vak is. De kwaliteit van de beroepskrachten bepaalt de kwaliteit van de dagelijkse praktijk. Daarom zijn de partijen in de kinderopvang en het Ministerie overtuigd van het belang van permanente educatie, of anders gezegd: een leven lang leren. Die term kennen we al uit andere maatschappelijke branches, maar is ook van toepassing in de kinderopvang. Door je vakken en vaardigheden door opleiding en training continu bij te spijkeren en te verdiepen, verhoog je je pedagogische kwaliteit in de praktijk. En dat is niet alleen heel zinnig, het geeft je ook werkplezier en voldoening!

Janny Antoons (52, moeder van drie volwassen kinderen) is 25 jaar gastouder en zorgt op dit moment vijf dagen per week voor 16 gastkinderen. Indertijd stroomde ze in met een certificaat Leidster Kinderopvang. Ze bracht haar niveau omhoog door een mbo-opleiding en diverse basiscursussen Gastouderopvang te volgen. Nu, een kwart eeuw later, is ze nog steeds niet uitgeleerd. 'Naast de verplichte trainingen pak ik alles aan wat het gastouderbureau me aanbiedt. Ook kies ik zelf opleidingen uit die me aanspreken en interesseren. Dat varieert van de Voor- en Vroegschoolse methode KiKi, Omgaan met ouders en Kijken naar Kinderen tot Doelgericht werken, Ontwikkeling van nul-tot-twaalfjarigen en Stagebegeleiding van gastouders. Heel divers wel. Ik heb ook trainingen gevolgd op het gebied van interactievaardigheden. Op dit moment volg ik een opleiding Babymassage en volgende week start ik met de cursus Schrijf een pedagogisch beleidsplan. Op mijn wensenlijstje staat nog een training over kinderen met

ADHD, ADD en andere gedragsstoornissen. Het zijn onderwerpen waar je steeds vaker tegenaan loopt. Bijblijven moet, vind ik. Er verandert zoveel. Ouders veranderen ook met de tijd mee. En ook kinderen vragen soms een andere benadering dan in mijn begintijd. Bovendien moet je als gastouder aan steeds meer wettelijke eisen voldoen. Terecht. Vandaar dat ik mezelf wil blijven ontwikkelen. Dat kost tijd, ja. Maar ik wil blijven leren, mijn kennis verdiepen. Mee kunnen blijven doen.'

Nooit uitgeleerd

Permanente educatie, oftewel: een leven lang leren. Als gastouder doe je er goed aan om permanente educatie als een *must* te

de kennis over hoe kinderen zich ontwikkelen voortdurend in beweging; eigenlijk ben je nooit uitgeleerd. En wat je niet regelmatig herhaalt, verdwijnt naar de achtergrond.' Niet alle opleidingen waarmee je gastouder kunt worden, bevatten evenveel pedagogische diepgang. Baars: 'Het is dus zinnig om eventuele ontbrekende pedagogische kennis bij te schaven door het volgen van specifieke trainingen en cursussen. Scholing geeft je focus en biedt steun bij het halen van je pedagogische basisdoelen.'

Impuls aan kwaliteit

Voor de bijscholing van gastouders bestaan op dit moment (nog) geen wettelijke eisen; het gebeurt op basis van vrijwilligheid. Ron

zelfbewustzijn te blijven ontwikkelen. Volgens de leercurve van Maslov ontwikkelen we nieuwe vaardigheden door vier fases te doorlopen: onbewust onbekwaam, bewust onbekwaam, bewust bekwaam en onbewust bekwaam. Eerst ben je je niet bewust van wat je niet kunt. Door de stap naar leren te maken, besef je wat je nog niet kunt. Vervolgens krijg je bepaalde vaardigheden onder de knie. Ten slotte bereik je de fase waarin je die vaardigheden zonder nadenken integreert in je handelingen.

Door te blijven leren, stel je jezelf open voor groei en professionalisering. Je blijft niet hangen in de fase 'onbewust onbekwaam'. Dat beaamt Janny Antoons. 'Ik heb zelf volwassen kinderen en zou dus kunnen con-

zien en zo mee te groeien met de professionalisering van het vak (zie het kader Permanente educatie? Betere kwaliteit van de kinderopvang!). 'Permanente educatie is een belangrijke manier om de kwaliteit en het pedagogische niveau van je gastouderopvang te verhogen', beaamt Ron Baars, bestuurslid van de Vereniging GastOuderBranche (VGOB), lid van de werkgroep Permanente Educatie Gastouders en eigenaar van Vigo's Kinderopvang en Gastouderbureau Vigo's. 'Als gastouder wil je kinderen optimale ontwikkelingskansen bieden. Het werken met kinderen vraagt specifieke pedagogische vaardigheden. Bovendien is

Baars: 'Naar mijn mening is dat iets te vrijblijvend. Als je wilt werken als professioneel opvoeder die daar ook voor betaald wordt, zul je jezelf passend moeten scholen en moeten bijblijven op je vakgebied. Alleen afgaan op je persoonlijke bagage als opvoeder is niet genoeg. Het zou een impuls geven aan de kwaliteit van de gastouderopvang als gastouders verplicht worden jaarlijks een aantal uren te besteden aan scholing en opleiding, om opgenomen te blijven in het gastouderregister.'

Vakkennis op peil

Permanente scholing is een manier om je

cluderen dat ik genoeg ervaring heb. Maar ik zie het zo: het gaat hier om de kinderen van een ander. Bovendien: elk kind is anders. Dat vraagt om verdieping en inzicht en dat krijg ik onder meer door mezelf bij te scholen. Je moet niet blijven stilstaan in je werk, maar vooruitgaan. En dat is ook nog eens ontzettend leuk, is mijn ervaring.'

Je bent als gastouder zelf verantwoordelijk voor de manier waarop je je vakkennis en vaardigheden op peil en actueel houdt. Toch hoeft je het niet helemaal alleen te doen. Goede gastouderbureaus organiseren enkele malen per jaar trainingen, workshops of informatieve bijeenkomsten waar gastouders ►

zich voor kunnen inschrijven. Informeer bij je gastouderbureau naar het aanbod en maak daar gebruik van! De interactie met collega-gastouders is een bijkomend voordeel. Je hebt de gelegenheid tot intervisie en kunt ervaringen uitwisselen. Janny: 'Tijdens trainingen hoor je hoe andere gastouders met bepaalde situaties omgaan, bijvoorbeeld in de contacten met ouders. De een heeft een probleem, de ander zegt: oh, dat los ik altijd zó op. Je leert van elkaar.'

Veel trainingen kun je ook individueel volgen, op basis van je persoonlijke interesses en kennisbehoefte. Soms op locatie, soms via *e-learning*. 'De trainingen van nu zijn niet meer zo toetsgericht als opleidingen vroeger vaak waren', vertelt Ron Baars. 'Er is veel meer dialoog. Als deelnemer ben je actief betrokken. De trainingen hebben een duidelijke connectie met het pedagogisch raamwerk en je kunt het geleerde direct in de praktijk toepassen.'

Er is een divers scholingsaanbod voor gastouders, variërend van thema's als kinderen met autisme, hooggevoeligheid en gedragsproblemen tot babygebaren, omgaan met scheiding en het begeleiden van stagiairs, om maar eens iets te noemen. Verdiep jezelf in pedagogiek in het algemeen of in het werken met specifieke doelgroepen. Dat laatste geeft je de mogelijkheid om je gastouderopvang te onderscheiden met een specialisme. Door het volgen van trainingen kun je ook investeren in je ondernemerschap en daarmee in je professionaliteit. Verdiep je bijvoorbeeld in het schrijven van een pedagogisch beleidsplan, of volg een training over financieel ondernemen. Jouw persoonlijke ontwikkeling duurt een leven lang! In het kader volgt een greep uit de mogelijkheden. ◀

Trainingen en opleidingen voor gastouders

Een goede basis voor startende gastouders is de vernieuwde Pedagogische Component, gebaseerd op het Pedagogische Kader Gastouderopvang. Dit is een online scholing van KennisNetwerk GastouderOpvang (KNGO) met videotrainingen en webinars. Je kunt 'm gewoon vanuit huis volgen. Met de Pedagogische Component breng je meer pedagogiek in je gastouderopvang. Je krijgt tips en verhalen uit de praktijk van collega-gastouders en experts uit de gastouderbranche. Heb je al veel pedagogische kennis, maar wil je erkenning via het certificaat? Dan kun je het Opfrispakket volgen of direct online examen doen. Kijk op www.kinderwijstv.nl

Ook interessant: op www.kennisnetwerkgestouderopvang.nl/kngo-wijz-voor-gastouderopvang vind je de brochure WijZ! voor gastouderopvang, met daarin divers scholingsaanbod.

Via www.kiki-s.nl kun je de training 'Handen en voeten geven aan het Pedagogisch Kader Gastouderopvang' volgen, met daarin aandacht voor de thema's Het behalen van de Vier Pedagogische Basisdoelen en Aan de slag met jouw pedagogisch werkplan. Via KiKi Training en Coaching kun je ook andere trainingen volgen. Bijvoorbeeld:

- Aan de slag met interactievaardigheden
- Pedagogisch Beleidsplan
- Pedagogische basisdoelen in de praktijk
- TINK Taal- en interactievaardigheden
- OOG voor Interactie
- Meldcode huiselijk geweld & kindermishandeling
- Kinderen en rouw en verlies
- Kinderen en (vecht)scheiding

Via Vyvoj (www.vyvoj.nl/webwinkel) kun je relevante e-learningmodules bestellen. Een greep uit het aanbod:

- Introductie in de gastouderopvang
- Gastouder: Veiligheid en gezondheid
- Spel en speelgoed
- Kijken naar kinderen
- Omgaan met ouders
- Kinderen met plezier in beweging
- Ontwikkelen 0-12-jarigen
- Samen verschillend
- Baby's in de kinderopvang

Kijk ook eens bij www.gastouderfabriek.nl. Hier vind je workshops en opleidingen als:

- Opvoeden Anno NU
- Muziek Ontwikkelt!
- Kindertekeningen lezen
- Spel versus Taal – De Vertel Tafel
- Verschillen tussen jongens en meisjes
- Voeding en gezondheid

En verder: kijk eens op CED-groep (www.cedgroep.nl) en op www.mutant.nl/trainingen-onderwijs.htm